

Allmän information om lotteritillstånd

Regler för registrering och lotteritillstånd

I princip alla lotterier i Sverige styrs av lotterilagen (SFS 1994:1000). Det statliga organet för lotterier heter Lotteriinspektionen och har sitt säte i Strängnäs. På lotteriinspektionens webbplats finns mer information om lotterier och de lagar, förordningar, villkor och allmänna råd som styr lotteriverksamheten.

Frågor om tillstånd och tillsyn är fördelade mellan Lotteriinspektionen, länsstyrelser och kommuner. Kommunen är tillstånds- och tillsyns-myndighet för så kallade egentliga lotterier när lotteriet skall anordnas av en förening som är verksam huvudsakligen inom den aktuella kommunen. I Markaryds kommun sköts frågor om registrering, tillstånd och tillsyn enligt lotterilagen av kommunstyrelsen.

Nedan kan du få svar på de vanligaste frågorna i sådana ärenden som kommunen ska handlägga samt om vissa vanligt förekommande tillståndsfria lotterier.

Ansökan om tillstånd eller registrering skickas till:

Markaryds kommun
Kommunstyrelsen
Box 74
285 22 Markaryd

Lotteriinformation lämnas av:

Krister Edvardsson (Lotteriets utformning, lotterikontrollant)
Telefon 0433 –720 53
E-post: krister.edvardsson@markaryd.se

Marianne Waldau (Handläggare för registrering)
Telefon 0433 –720 25
E-post: marianne.waldau@markaryd.se

[Lotteriinspektionens webbplats](#)

Blanketter

[Ansökan för lotterier 15 och 16 § lotterilagen](#) (pdf 14kB)
[Registrering för lotteri 17 § lotterilagen](#) (pdf 13kB)
[Lotteriredovisning](#) (pdf 40kB)

Du kan även beställa blanketter från Kultur - Fritid
E-post: tord.gustavsson@markaryd.se

Frågor och svar

Allmän information

1. Vad är ett egentligt lotteri?
2. När krävs tillstånd och vilka lotterier kan anordnas utan tillstånd?
3. Vem kan få tillstånd?
4. Vad omfattas av tillståndet?
5. Vilka försäljningstider gäller?
6. Vilka lotter ska användas?
7. Vad är en lotterikontrollant? Hur utses han eller hon?
8. Hur ansöker vi om registrering eller lotteritillstånd?
9. Vad kostar det att registrera sig? Är inkomster från lotterier skattepliktiga?
10. Vad händer om vår ansökan inte är korrekt eller om kommunen inte tycker att vi uppfyller kriterierna för att beviljas lotteritillstånd?
11. Hur sker den kommunala tillsynen och vad kan hända om man bryter mot lagar och föreskrifter?

1. Vad är ett egentligt lotteri?

Med ett egentligt lotteri avses lotterier, gissning, vadhållning och liknande, med undantag av vadhållning som sker i samband med hästtävling eller vadhållning som sker i samband med idrottstävling som bedrivs i mer än en kommun, samt marknads- och tivolinöjen. Kedjespel eller liknande spel eller automatspel, roulettspel, tärningsspel eller bingospel är inte egentliga lotterier.

Kommunen är tillsynsmyndighet bara för egentliga lotterier som anordnas av en förening som är verksam inom kommunens område. Kommunen är inte tillsynsmyndighet för egentliga lotterier som anordnas av massmedia (tidningar, radio, TV). För dessa lotterier finns särskilda regler.

Ibland kan det vara svårt att veta om det är fråga om ett lotteri eller en tävling.

Huvudregeln är att det är fråga om ett lotteri när slumpen avgör arrangemanget.

Gissningstävlingar av olika slag, till exempel antalet föremål i en burk eller vikten på en gris är i lagligt avseende ett lotteri. En tävling kan också övergå till att bli ett lotteri om tävlingen

avgörs med hjälp av lottning eller något annat moment där slumpen avgör såsom när man till exempel "drar vinnaren bland de rätta svaren".

Det finns inget krav på vinstsyfte för att ett arrangemang ska anses vara ett lotteri. Det kan alltså vara fråga om ett lotteri enligt lotterilagen även om lotterna/insatserna är gratis eller om den som anordnar lotteriet inte tjänar några pengar på det.

2. När krävs tillstånd och vilka lotterier kan anordnas utan tillstånd?

Nästan alla egentliga lotterier som anordnas för allmänheten kräver tillstånd. Tillstånd krävs därmed inte för lotterier som anordnas för en sluten krets med ett begränsat antal deltagare med inbördes gemenskap.

Exempel på lotterier som inte anses vara anordnade för allmänheten kan vara en gissningstävling på en privat fest eller lottförsäljning på en klassfest. Domstolarna har tolkat begreppet "sluten krets" rätt snävt. Kretsen får framför allt inte vara för stor. Exempelvis kan en personalfest på ett större företag ofta omfatta för många människor för att räknas som sluten.

Tillståndsfria lotterier enligt 20 § lotterilagen

Vem som helst kan i princip utan tillstånd anordna egentliga lotterier i samband med en offentlig tillställning, t ex tivolin, marknader, offentliga danstillställningar och idrottsevenemang.

För att arrangera en offentlig tillställning krävs tillstånd av polisen. Varje lotteriinsats får högst uppgå till 1/6 000 basbelopp (cirka 6,50 kronor) och värdet av den högsta vinsten får uppgå till högst 1/60 basbelopp (cirka 660 kronor).

Vinsterna måste utgöras av varor eller tjänster, till exempel resor eller hårklippning. Vinst får inte utgöras av presentkort eller pengar.

Lotteriet får bara bedrivas inom området för tillställningen. De som deltar i lotteriet skall omedelbart kunna se om de har vunnit och genast få ut sin vinst. Lotteriet måste alltså vara förhandsdraget. Endast godkända lotter får användas. Reglerna om tillståndsfria lotterier enligt ovan finns i 20 § lotterilagen.

Tillståndsfria lotterier enligt 19 § lotterilagen

Sådana ideella organisationer som avses i 15 § lotterilagen (se under fråga 4) får enligt 19 § lotterilagen tillståndsfritt anordna lotterier som är mer omfattande än vad som anges i 20 §.

Lotteriet får då endast bedrivas i samband med tillställning eller sammankomst som föreningen anordnar eller deltar i. Tillståndsfria lotterier får också anordnas vid alla typer av bingospel.

Lotteriet får bara bedrivas inom det område inom vilken tillställningen ordnas. Varje lotteriinsats får uppgå till högst 1/6 000 basbelopp (cirka 6,50 kronor). Högsta vinstvärde får

uppgå till 1/6 basbelopp (cirka 6 600 kronor).

Har föreningen upprättat en vinst- och insatsplan ska värdet av vinsterna motsvara minst 35 % och högst 50 % av insatsernas värde. Vinstandelarna ska anges på lottsedlarna, lottlistorna eller i den lokal där lotteriet bedrivs. Om inte lotteriet är förhandsdraget ska vinsterna dras offentligt före tillställningen är slut för dagen. Lottköparen ska underrättas om när och var dragningen kommer att ske.

Övriga lotterier, det vill säga de som anordnas för allmänheten och som inte är tillståndsfria enligt 19 eller 20 § § lotterilagen, kräver tillstånd.

3. Vem kan få tillstånd?

Markaryds kommun kan ge tillstånd till ideella föreningar som:

- har till huvudsakligt syfte att främja allmännyttigt ändamål inom landet.
- i sin verksamhet huvudsakligen tillgodoser sådant ändamål.
- inte vägrar någon inträde som medlem såvida det inte med hänsyn till arten eller omfattningen av föreningens verksamhet eller syfte eller av annan orsak finns särskilda skäl för detta.
- för sin verksamhet behöver lotteriinkomster.

Med allmännyttigt ändamål menas ändamål som enligt en allmän uppfattning är värda att stödja såsom till exempel idrottsliga, socialt välgörande, konstnärliga, kulturella, politiska, religiösa eller därmed jämförliga ändamål.

En ideell förening som har till syfte att främja medlemmarnas eller andra gruppers ekonomiska eller därmed jämförbara intressen kan inte komma ifråga som lotterianordnare. I normalfallet kan inte tillstånd lämnas till någon annan juridisk person än en ideell förening, såsom till exempel ett aktiebolag, även om bolaget skulle främja ett allmännyttigt ändamål.

En fysisk person, privatperson kan inte få tillstånd. Föreningen bör, för att komma ifråga, ha bedrivit och redovisat verksamhet kontinuerligt under en inte alltför kort tid, i praxis satt till minst två år. Tillstånd kan dock ges åt förening, vars syfte är att endast under en begränsad tid vara verksam med att driva exempelvis en allmännyttig kampanj.

För att kommunstyrelsen ska behandla en ansökan fordras vidare att föreningen är huvudsakligen verksam inom Markaryds kommun, det vill säga inom kommunens geografiska gränser. Vid registrering enligt 17 § lotterilagen (se under fråga 4) kan tillståndet dock även avse lotteri i annan kommun under förutsättning att föreningen är verksam också där. I sådana fall samråder de berörda kommunerna innan tillstånd ges.

Syftet med tillstånden är att ideella föreningar ska få pengar till allmän-nyttiga ändamål om föreningen behöver det. Därför finns ett allmänt krav på att föreningen ska behöva

lotteriinkomster. Med detta följer att lotteriförsäljningen ska medföra någon slags inkomst för föreningen.

Reglerna om vem som kan få tillstånd finns i 15 § lotterilagen. Dessutom föreskrivs det för alla tillstånd enligt lotterilagen att tillstånd endast får lämnas om det kan antas att lotteriverksamheten kommer att bedrivas på ett lämpligt sätt.

4. Vad omfattas av tillståndet?

Ideella föreningar som uppfyller kraven i 15 § lotterilagen kan dels ansöka om lotteritillstånd för att anordna ett lotteri enligt 16 § lotterilagen, dels ansöka om registrering för att kunna anordna lotterier under en treårs-period enligt 17 § lotterilagen. Det absolut vanligaste är att ideella föreningar ansöker om registrering.

Den som får tillstånd enligt 16 § eller registreras enligt 17 § skall se till att lotteriet håller sig inom gällande villkor för lotteriet. Utöver de villkor som föreskrivs i lagen kan kommunen förena ett tillstånd enligt 16 § med särskilda villkor.

I lotterilagens 37 - 38 §§ anges vidare vissa förbjudna förfaranden. Det är till exempel inte tillåtet att lämna kredit för insatserna i lotteriet. Den som förestår ett lotteri bör noga sätta sig in i vad som gäller. Gör man något som inte är tillåtet är det ingen ursäkt att man inte kände till vad som står i lagen.

Registrering för en treårsperiod enligt 17 § lotterilagen

Kraven för registrering enligt 17 § är i huvudsak följande:

- Lotteriet får inte bedrivas från fasta försäljningsplatser, som görs tillgängliga genom ett serviceföretag.
- Insatsernas sammanlagda belopp får uppgå till högst 20 basbelopp, för närvarande 794 000 kronor.
- Penningvinst får uppgå till högst ett basbelopp, för närvarande 39 700 kronor.
- Antalet insatser och vinster samt värdet av dessa ska vara bestämda enligt en uppgjord plan. Sammanlagda vinster ska motsvara minst 35 procent och max 50 procent av insatsernas värde. Vinstvärdet ska tryckas på lotten eller på den plats där lotteriet bedrivs.
- Föreningen ska utse en lotteriföreståndare, som ska godkännas av kommunen.
- Lotteriet får bedrivas endast inom den eller de kommuner där sammanslutningen är verksam.
- Om försäljningen sker från en lottförsäljningsautomat krävs vidare att:
 - 1) En vinstplan är fastställd i förväg.
 - 2) Vinsterna har dragits i förväg inför en av kommunen godkänd kontrollant
 - 3) Automaten inte betalar ut någon vinst.

Ny anmälan om registrering ska göras vart tredje år. Överskrides beloppsgränsen eller sker försäljning från fast försäljningsplats, som görs tillgänglig genom ett serviceföretag, måste tillstånd sökas enligt § 15-16.

Med fast försäljningsplats avses främst lottkiosker placerade på torg eller affärsgator samt stånd och lottautomater i varuhus eller andra affärs-lokaler.

Vad gäller vinster jämställs checkar med kontanter. Anvisningar, till exempel presentkort, bör gälla minst tre månader från den dag då vinsterna ska vara hämtade och ska förses med tydlig uppgift om giltighetstiden. Värdet på varuvinst ska inte tas upp till högre värde än gällande detaljhandelspris.

Om det är fråga om konst- eller slöjdföremål eller föremål som skänkts till föreningen tas värdet upp till det pris som är åsatt efter värdering av kontrollant, se fråga 8, eller opartisk sakkunnig.

Ansökan om lotteritillstånd enligt 16 § lotterilagen

För övriga lotterier ska föreningen ansöka om lotteritillstånd enligt 16 § lotterilagen. Förutom prövning om föreningen är behörig lotterianordnare ska särskild hänsyn tas till vilket behov föreningen har av lotteriinkomster samt till det utrymme för lotteri, som kan antas finnas på marknaden. Villkoren för tillstånd är att

- Det sammanlagda värdet av vinsterna ska motsvara minst 35 procent och högst 50 procent av insatsernas värde.
- Antalet insatser och vinster samt värdet av dessa ska vara bestämda enligt uppgjord plan. Vinstandelen ska anges på lottsedlarna, lottlistorna eller på den plats där lotteriet bedrivs
- Lotteriet ska lämna skälig avkastning.
- Lotteriet får bedrivas endast inom den kommun där sammanslutningen är verksam.
- Om försäljningen sker från en lottförsäljningsautomat krävs precis som vid registrering enligt 17 § att:
 - 1) En vinstplan är fastställd i förväg.
 - 2) Vinsterna har dragits i förväg inför en av Markaryds kommun godkänd kontrollant.
 - 3) Automaten inte betalar ut någon vinst.

Vad gäller vinsterna gäller samma regler som vid registrering enligt 17 § förutom att pengavinst inte är begränsat till ett basbelopp.

5. Vilka försäljningstider gäller?

Försäljningstiden i ett lotteri som anordnas enligt 16 § bör anpassas efter lotteriets omfattning och art. Normalt beviljas inte längre försäljningstid än tre månader för ett "manuellt" lotteri och sex månader för lotteriförsäljning som sker med automat.

Förlängning av fastställd försäljningstid medges endast i undantagsfall.

Vid registrering enligt 17 § kommer föreningen överens med kontrollanten under vilka

perioder inom treårsintervallet man ska anordna lotterier. Mer information om kontrollanter finns under fråga 7.

6. Vilka lotter skall användas?

Förslutna lotter som används i lotterier ska vara av godkänd typ. Det är Lotteriinspektionen som utfärdar typgodkännande. För efterhandsdragna "öppna" lotter har Lotteriinspektionen säkerhetskrav om vinstvärdet överstiger 600 kronor.

Lotterna bör vara numrerade löpande i åtskilda serier eller i en följd för hela lotteriet. Detta gäller inte symbollotter, motionsbingobrickor eller tombolalotter med vinst- och nitlotter. Numren bör utgöra underlag för dragning. Mer information och förteckning över typgodkända lotter finns på lotteriinspektionens webbplats.

7. Vad är en lotterikontrollant? Hur utses han eller hon?

Om kommunen registrerar lotteriverksamhet enligt 17 § eller beviljar tillstånd enligt 16 § utses alltid en lotterikontrollant. Kontrollanten utövar den omedelbara kontrollen över lotteriet och ser till att föreningen redovisar resultatet av lotteriet på ett korrekt sätt.

Kontrollanten har rätt till arvode för sitt arbete vilket är fastställt till tre procent av lotteriets beräknade omslutning. Kontrollanten har också rätt till ersättning för resor som företas för kontroll. Föreningen är skyldig att betala kontrollantens arvode och reseersättning.

Kommunen utser kontrollanten och fastställer arvodet. De kontrollanter som kommunen använder sig av ska ha den kunskap och de erfarenheter som behövs för uppgiften. Kontrollanten får inte heller vara uppenbart jävig. Föreningen kan föreslå en kontrollant. Kommunen tar då ställning till om denne är lämplig.

Föreningen ska alltid i god tid ta kontakt med sin kontrollant för samråd innan ett lotteri startas. Efter genomgång av planerat lotteri ska kontrollanten ge igångsättningstillstånd. Detta gäller speciellt vid registrering enligt 17 § då det också är kontrollanten som godkänner försäljningstiden, det vill säga under vilka perioder föreningen ska sälja lotter. Dragningar ska förrättas av kontrollanten. Samtliga osålda lotter ska redovisas till kontrollanten.

Vid tillstånd enligt 16 § ska kontrollanten senast två månader efter sista försäljningsdagen infordra redovisning för lotteriet jämte räkenskaper med tillhörande verifikationer och osålda lotter, granska räkenskaperna och därefter avge rapport till kommunen.

Föreningen är skyldig att ge kontrollanten de upplysningar han eller hon behöver. Redovisningen ska ske på särskild blankett som kan rekvireras från kommunen.

Vid registrering enligt 17 § ska föreningen senast den 15 februari varje år till kontrollanten redovisa de lotterier som anordnats under föregående kalenderår. Redovisning ska ske på särskild blankett. Kontrollanten ska granska redovisningen och senast den 1 april varje år lämna in redovisningen till kommunen.

8. Hur ansöker vi om registrering eller lotteritillstånd?

Ansökan om registrering eller ansökan om lotteritillstånd ska ske på särskilda blanketter vilka rekvideras från Kultur - Fritid eller hämtas i höger menyn.

Till ansökan enligt 17 § lotterilagen ska bifogas

- Föreningens stadgar
- Verksamhetsberättelse och räkenskaper. Vid första ansökan för de två senast föregående kalenderåren, härefter för det senast föregående kalenderåret.
- Utdrag från senaste årsmöte med uppgifter om val av ordförande, vice ordförande och kassör.
- Föreningens beslut att anordna lotterier enligt 17 § lotterilagen inom Markaryds kommun samt uppgift om vem föreningen valt till lotteriföreståndare.

Till ansökan enligt 16 § lotterilagen skall bifogas

- Samtliga handlingar som krävs för registrering enligt 17 §
 - En ekonomisk plan
 - En vinst- och insatsplan
 - Uppgift om vinstandel i procent
- Ett skriftligt avtal om serviceföretag anlitas

Ansökan skickas till:
Markaryds kommun
Kommunstyrelsen
Box 74
285 22 Markaryd

9. Vad kostar det att registrera sig? Är inkomster från lotterier skattepliktiga?

En förening som registrerat sig eller fått tillstånd för lottförsäljning måste betala en registreringsavgift. Registreringsavgiften fastställs av kommunen. Se avgifter för tillstånds- och registreringslotteri § 16 och § 17 i tabellen nedan.

Kommunen skickar tillståndet eller beslutet om registreringen mot postförskott till föreningen. Föreningen ska också betala arvode till kontrollanten, se fråga 7.

Vinst i svenskt lotteri är inte skattepliktigt. Den som vinner i ett lotteri behöver alltså inte skatta för detta. Lagstiftaren har istället tänkt att den som anordnar ett lotteri i vissa fall ska betala skatt. Ideella föreningar omfattas dock inte av skattskyldighet och behöver vare sig skatta eller deklarerar inkomster från lotteriverksamhet. Vinster och inkomster i kommunala lotterier är alltså skattefria både för anordnarna och vinsttagarna.

Avgifter

Avgifter för tillstånds- och registreringslotterier, § 16 och § 17 är 300 kr.

Avgift för kontrollantarvode uttages med tre procent.
Högsta uttag är maximerat till 9 000 kronor.

10. Vad händer om vår ansökan inte är korrekt eller om kommunen inte tycker att vi uppfyller kriterierna för att beviljas lotteritillstånd?

Om föreningens ansökan inte kan bifallas kommer kommunen i första hand begära komplettering. Lämnas inte komplettering inom skälig tid eller saknas förutsättningar för att bevilja tillstånd måste kommunen avslå ansökan.

Kommunens beslut får överklagas till Länsrätten. Överklagandet ska ske inom tre veckor efter det att sökanden fått del av beslutet. Hur överklagandet ska ske framgår närmare av den överklagandehänvisning som alltid bifogas ett avslagsbeslut.

Ett överklagande kan också avse skilda delar i ett gynnande tillstånds- eller registreringsbeslut, till exempel avseende vem kommunen förordnat som kontrollant eller avseende särskilda villkor i tillståndet.

Kommunen förser dock vanligtvis inte gynnande beslut med överklagandehänvisning. Anser ni att kommunen gjort en felaktig bedömning bör ni i första hand kontakta kommunen för mer information.

11. Hur sker den kommunala tillsynen och vad kan hända om man bryter mot lagar och föreskrifter?

Kommunen utövar tillsyn över lotterier som anordnas efter registrering eller tillstånd som beviljas av kommunen. Den som anordnar ett lotteri är skyldig att lämna de upplysningar och tillhandahålla de handlingar som kommunen behöver. Kommunen får meddela förelägganden och förbud.

Förelägganden får förenas med vite.

Om tillståndshavare inte följer bestämmelserna i lotterilagen, villkor i tillståndet eller efterkommer föreläggande som kommunen meddelat kan kommunen meddela varning eller återkalla tillståndet. Detsamma gäller om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns eller har ändrats.

Så kan till exempel vara fallet om en ideell idrottsförening övergår till ett aktiebolag.

Innan kommunen meddelar varning eller återkallelse försöker kommunen när det är möjligt att nå rättelse på frivillig väg.

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet olovligen anordnar ett lotteri gör sig skyldig till ett brott och kan dömas till böter eller fängelse. Detsamma gäller den som i förvärvssyfte främjar ett sådant lotteri. I sådana fall hanteras frågan av ordningsmakten, det vill säga polis, åklagare och allmän domstol.

